

23.06.2022

Dnro 21561/03.04.04.04.33/2021

Dnro 21649/03.04.04.04.33/2021

Dnro 21652/03.04.04.04.33/2021

Dnro 21654/03.04.04.04.33/2021

Dnro 21655/03.04.04.04.33/2021

Asia

Kaivostoiminta

Valittajat

Enonkosken kunta

Savonlinnan kaupunki

Saimaa ilman kaivoksia ry

Kyrönpellon osakaskunta

Simanalan osakaskunta

Järvenpään osakaskunta

Juha Taskinen

Kari Turunen

Matti Kaasinen

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry

Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry

Päätös, josta valitetaan

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, 21.7.2021 lupatunnus ML2012:0035

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on jatkanut FinnAust Mining Finland Oy:lle malminetsintäluvan nimeltä ”Makkola” voimassaoloa lupatunnuksella ML2012:0035.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetty edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Tässä malminetsintälupapäätöksessä annetut tarkennetut tarpeelliset määräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi perustuvat kaivoslain 51 §:ään.

Malminetsintäluvan nojalla luvanhaltijalla on oikeus omalla ja toisen maalla tässä luvassa mainitulla alueella tutkia geologisten muodostumien rakenteita ja koostumusta sekä tehdä muita kaivostoimintaa valmistelevia tutkimuksia ja muuta malminetsintää esiintymän paikallistamiseksi sekä sen laadun, laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi sen mukaan kuin tässä

malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään. Malminetsintä lupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen.

Malminetsintä lupa on voimassa tällä päätöksellä enintään kolme vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

(--)

Malminetsintäalueen pinta-ala on 514,07 hehtaaria. Lupa-alue sijaitsee Enonkosken kunnan ja Savonlinnan kaupungin rajalla. Malminetsintä lupa-alue sijoittuu Etelä-Savon maakuntakaava-alueelle. Alueella ei ole yleiskaavaa.

Malminetsintä lupa-alueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita tai Natura 2000 -verkoston kohteita, luonnonsuojeluohjelma-alueita eikä valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita.

Alueelta olemassa olevaan tutkimustietoon perustuen hakija otaksuu alueella olevan nikkeliä (Ni), kuparia (Cu), kobolttia (Co) ja platinaryhmän alkuaineita (PGE).

Päätöksessä on annettu muun ohella seuraavat yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset lupamääräykset (velvoitteet ja rajoitukset):

1. Määräys malminetsintätutkimusten sallituista ajankohdista ja menetelmistä, sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista

Tämän malminetsintäluvun nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:

1. Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät.
2. Koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteet, kairaus).

Perustelut: Hakija on esittänyt hakemuksessaan nämä menetelmät ja kaivosviranomaisen arvioi ne tarpeelliseksi, jotta alueen mineraalipotentiali saadaan tehokkaasti tutkittua. Jotta mahdolliselle jatkoluvalle edellytetty vaade tehokkaasta malminetsinnästä toteutuu, tässä lupamääräyksessä tarkoitettujen toimenpiteiden tulee olla pääosin suoritettuina.

(--)

4. Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta

Malminetsintäluvun haltija on velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Malminetsinnästä tässä luvassa myönnettyillä menetelmillä ei synny kaivannaisjätettä. Hakijan maininta kaivannaisjätteen määrästä ja käsittelystä lupahakemuksessa ovat riittävät. Töiden loputtua kohteella on alue välittömästi saatettava mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan ja korjattava mahdolliset maastovahingot.

5. Määräys ilmoitusvelvollisuudesta koskien malminetsintäalueen maastotöitä ja rakennelmia

Malminetsintäluvan haltijan on hyvissä ajoin etukäteen ilmoitettava kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille sekä näihin rinnastettaville ja muille oikeudenhaltijoille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Malminetsintäluvan haltijan on lisäksi ilmoitettava maastotöistä toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille:

- Tukesille
- Etelä-Savon ELY-keskuksen ympäristövastuualueelle
- Mikäli lupa-alueelta löydetään tutkimusten yhteydessä muinaismuistolaissa tarkoitettuja kohteita, tulee luvanhaltijan toimia siten kuin muinaismuistolaissa todetaan ja ilmoittaa löydöksistä viipymättä Savonlinnan maakuntamuseoon.

(--)

7. Määräys vakuuden asettamisesta

Tässä malminetsintäluvassa ML2012:0035 määrätään lupakohtainen 2 000 euron suuruinen vakuus. Vakuus asetetaan pankkitalletuksena Tukesille kaivoslain 15 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan korvaamista, sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten. Tässä malminetsintäluvassa määrätty vakuus on asetettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun malminetsintä lupa on tullut lainvoimaiseksi, luvanhaltijan malminetsinnästä mahdollisesti aiheutuvaa vahinkoa, haittaa tai muuta kaivoslaissa mainittua velvoitetta varten pankkiin avatulle vakuustalletustilille. Kaivoslain 73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta vakuutta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki 107, 109, 110 ja 111 §. Vakuus asetetaan kaivosviranomaisen arvion perusteella.

Kaivosviranomainen on arvioinut toiminnan laatua ja laajuutta (lupamääräys 1 kohdat 1–2), toiminta-alueen erityispiirteitä, sekä luvassa säädettyjä velvoitteita lupamääräykset huomioiden ja päätynyt määrättyyn vakuuteen. Kaivosviranomaisen on luvan siirron tai muuttamisen yhteydessä harkittava, onko vakuuden lajia tai suuruutta tarkistettava.

8. Määräykset malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa kiellettyä seurausta

Malminetsintäluvan haltijan on tulpattava kairareiät, mikäli kairareiästä nousee pohjavettä maanpinnalle. Kairaputket on katkaistava mahdollisimman läheltä maanpintaa, ja kairakohteiden jätehuolto sekä siistiminen on tehtävä välittömästi töiden loputtua kohteella. Jos kairauksessa tarvittavan käytettävän veden määrä ylittää 100 m³/vrk, on toimittava kuten vesilain 15 §:ssä todetaan. Tutkimustöitä tehtäessä on otettava huomioon ympäristönsuojelulain 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto. Malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, eikä merkittävää maisemallista haittaa.

Perustelut: Malminetsintäluvan haltijan on luovuttuaan malminetsintä lupa-alueesta tai sen menetettyään viipymättä saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan (621/2011) 11 ja 15 §.

9. Määräykset yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista

Vaikka tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät eivät vaikuta laajasti ympäristöön, malminetsintäluvan haltijan on oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Hakemukseen saatujen lausuntojen perusteella malminetsintä lupa-alueelta ei ole tullut tietoon sellaisia ympäristö- tai luontoarvoja, jotka olisivat esteenä malminetsintäluvan myöntämiselle. Malminetsintä lupa-alueella ei sijaitse luonnonsuojelu- tai suojeluohjelma-alueita, Natura 2000 -verkoston kohteita, luonnonsuojeluohjelma-alueita eikä valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita. Alueella saattaa kuitenkin olla rauhoitettujen, suojeltavien tai uhanalaisten kasvien tai eläinten esiintymiä tai havaintopaikkoja.

Malminetsintäluvan haltijan tulee esittää hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille. Lisäksi tutkimussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi toimivaltaiselle Etelä-Savon ELY-keskukselle ja Savonlinnan maakuntamuseolle.

Perustelut: Tutkimussuunnitelman esittämisvelvollisuudella varmistetaan, että toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa valvonnallisesti puuttua. Samalla Tukesin on mahdollista kaivoslain valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia lisämääräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

Siirtyminen lupa-alueelle ja lupa-alueella liikkuminen sulanmaan aikana on pyrittävä suunnittelemaan niin, että olemassa olevia uria ja luontaisia aukkopaiikkoja käytetään mahdollisimman paljon hyväksi. Kosteikkoalueilla liikkumista tulee välttää sulanmaan aikana.

Malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua kaivoslain 11 §:n 2 momentissa mainittuja seurauksia.

(--)

11. Määräys vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella

Malminetsintäluvan haltijan on korvattava malminetsintäalueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

(--)

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Enonkosken kunta

Päätös on kumottava.

Malminetsintälupa vaikuttaa kielteisesti maa-alueiden ja asuntojen arvoon sekä alueella harjoitettavaan elinkeinotoimintaan, kuten maa- ja metsätalouteen sekä matkailuun. Enonkosken kunta on tunnettu puhtaasta järvi- ja luonnostaan, mikä on alueen matkailuyritysten perusta. Savonlinnan seutu on yksi Itä-Suomen alueen vetovoimaisimmista matkailukohteista. Malminetsintälupa vaikuttaa haitallisesti alueen luonnonolosuhteisiin ja sitä kautta alueen vetovoimaisuuteen ja virkistyskäyttöön. Malminetsinnän haitalliset vaikutukset kohdistuvat alueen ilmanlaatuun, vesistöihin, metsiin, maa- ja kallioperään, pohjaveteen, kasvillisuuteen, luonnon monimuotoisuuteen ja eläimistöön. Alueen vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden sekä elinkeinonharjoittajien epävarmuus ja uhkakuvat tulevaisuudesta vaikuttavat yksilöiden kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

Savonlinnan kaupunki

Päätös on kumottava ja hakemus hylättävä. Tukes ja FinnAust Mining Finland Oy on velvoitettava korvaamaan yhteisvastuullisesti valittajan oikeudenkäyntikulut laillisine korkoineen.

Lupahakemus on puutteellinen kaivoslain 34 §:ssä edellytettyjen selvitysten osalta. Hakemus on puutteellinen muun ohella hakijan taloudellisten edellytysten selvittämisen osalta ja alueen kaavoituksesta ja mahdollisten kaivoslain 46 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen esteiden selvittämisen osalta.

Kaivoslain 61 §:n 2 momentin mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on muun muassa, että voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. Edellä mainitun vaatimuksen täyttymistä ei ole osoitettu riittävällä tavalla hakemuksessa eikä valituksenalaisessa päätöksessä. Hankkeen vaikutuksia erityisesti luontoon ja elinkeinotoimintaan ei ole selvitetty riittävästi. Yleisten ja yksityisten etujen tarkastelun puutteellisuudesta johtuen myös kaivoslain 51 §:n 2 momentin tarkoittamat määräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi ovat jääneet riittämättömiksi.

Malminetsintäalue sijoittuu Linnasaaren, Joutenveden-Pyyveden ja Ruhvanansuon Natura 2000 -alueiden läheisyyteen. Hankkeen vaikutukset ja erityisesti mahdollisen kaivostoiminnan vaikutukset ulottuvat alueelle, joka on ehdolla Unescon maailmanperintökohteeksi. Kaivostoiminnan vaikutukset malminetsintäalueella yltaisivät todennäköisesti myös läheisten Haukiveden ja Haapaveden alueille vesistöyhteyksien kautta heikentäen niiden hyvän ekologisen tilan säilyttämistä ja turvaamista. Haitalliset vesistövaikutukset heikentävät Natura 2000 -alueen suojeluperusteita ja vaarantavat Savonlinnan kaupungin juoma- ja muun talousveden saannin. Vesistöyhteyksissä on todennäköisesti kyse metsälain 10 §:n tarkoittamista pienvesistä, joista säädetään suojeltuina luonnontilaisina vesiluontotyyppinä vesilain 2 §:ssä.

Luvanhakijan 31.1.2020 päättyneen tilikauden tilinpäätöstiedot osoittavat, että yhtiön vakavaraisuuden kehitys on pitkällä aikavälillä ollut heikko. Valituksenalaisesta päätöksestä ei ilmene, millaisin tiedoin ja millä perusteella Tukes on katsonut varmistaneensa hakijan taloudellisten resurssien riittävyyden.

Lupahakemuksessa ja valituksenalaisessa päätöksessä ei ole otettu riittävällä tavalla huomioon alueen muita hankkeita, kuten Kerimäen pienten järvien yleiskaavoitusta, jota malminetsintä kaivostoiminnan valmisteluna vaikeuttaa. Malminetsintälupa on myös ristiriidassa Savonlinnan kaupunkistrategiasta ilmenevien alueiden käytön tavoitteiden kanssa. Malminetsintälupa vaarantaa alueen ja kiinteistöjen erityisarvojen säilymistä sekä aiheuttaa epävarmuutta vaikutusalueen ja naapurikiinteistöjen tulevasta käyttö- ja kehitysmahdollisuuksista. Malminetsintälupa heikentää edellytyksiä kehittää aluetta luontomatkailuun ja luontopohjaisiin elinkeinoihin. Luvan hyväksyminen aiheuttaa merkittävää ja tarpeetonta haittaa vaikutusalueen kiinteistöille ja ympäristön kehitysnäkymille, koska alueen ja sen ympäristön erityisarvot estävät malmipotentialin hyödyntämisen jatkossa. Valituksessa on tältä osin viitattu muun ohella korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuun KHO 2013:19, oikeastaan KHO 2013:192, luonnonsuojelulakiin sekä Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä omaksuttuun varovaisuusperiaatteeseen.

Valituksenalaisen päätöksen virheellisyydestä johtuen olisi kohtuutonta, jos muutoksenhausta aiheutuneet kustannukset jäisivät valittajan kannettaviksi.

Saimaa ilman kaivoksia ry ja neljä asiakumppania

Päätös on kumottava ja hakemus hylättävä. Tukes ja FinnAust Mining Finland Oy on veloitettava yhteisvastuullisesti korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut laillisine korkoineen.

Lupahakemus on puutteellinen kaivoslain 34 §:ssä edellytettyjen selvitysten osalta. Hakemus on puutteellinen muun ohella hakijan taloudellisten edellytysten selvittämisen osalta ja alueen kaavoituksesta ja mahdollisten kaivoslain 46 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen esteiden selvittämisen osalta.

Kaivoslain 61 §:n 2 momentin mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on muun muassa, että voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. Edellä mainitun vaatimuksen täyttymistä ei ole osoitettu riittävällä tavalla hakemuksessa eikä valituksenalaisessa päätöksessä. Hankkeen vaikutuksia erityisesti luontoon ja elinkeinotoimintaan ei ole selvitetty riittävästi. Yleisten ja yksityisten etujen tarkastelun puutteellisuudesta johtuen myös kaivoslain 51 §:n 2 momentin tarkoittamat määräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi ovat jääneet riittämättömiksi.

Malminetsintäalue sijoittuu Linnasaaren, Joutenveden-Pyyveden ja Ruhvanansuon Natura 2000 -alueiden läheisyyteen. Hankkeen vaikutukset ja erityisesti mahdollisen kaivostoiminnan vaikutukset ulottuvat alueelle, joka on ehdolla Unescon maailmanperintökohteeksi. Kaivostoiminnan vaikutukset malminetsintäalueella yltaisivät todennäköisesti myös läheisten Haukiveden ja Haapaveden alueille vesistöyhteyksien kautta heikentäen niiden hyvän ekologisen tilan säilyttämistä ja turvaamista. Haitalliset vesistövaikutukset heikentävät Natura 2000 -alueen suojeluperusteita ja vaarantavat Savonlinnan kaupungin juoma- ja muun talousveden saannin. Vesistöyhteyksissä on todennäköisesti kyse metsälain 10 §:n tarkoittamista pienvesistä, joista säädetään suojeltuina luonnontilaisina vesiluontotyyppinä vesilain 2 §:ssä.

Luvanhakijan 31.1.2020 päättyneen tilikauden tilinpäätöstiedot osoittavat, että yhtiön vakavaraisuuden kehitys on pitkällä aikavälillä ollut heikko. Valituksenalaisesta päätöksestä ei ilmene, millaisin tiedoin ja millä perusteella Tukes on katsonut varmistaneensa hakijan taloudellisten resurssien riittävyyden.

Lupahakemuksessa ja valituksenalaisessa päätöksessä ei ole otettu riittävällä tavalla huomioon alueen muita hankkeita, kuten Kerimäen pienten järvien yleiskaavoitusta, jota malminetsintä kaivostoiminnan valmisteluna vaikeuttaa. Malminetsintälupa on myös ristiriidassa Savonlinnan kaupunkistrategiasta ilmenevien alueiden käytön tavoitteiden kanssa. Malminetsintälupa vaarantaa alueen ja kiinteistöjen erityisarvojen säilymisen sekä aiheuttaa epävarmuutta vaikutusalueen ja naapurikiinteistöjen tulevista käyttö- ja kehittämismahdollisuuksista. Malminetsintälupa heikentää edellytyksiä kehittää aluetta luontomatkailuun ja luontopohjaisiin elinkeinoihin. Luvan hyväksyminen aiheuttaa merkittävää ja tarpeetonta haittaa vaikutusalueen

kiinteistöille ja ympäristön kehitysnäkymille, koska alueen ja sen ympäristön erityisarvot estävät malmipotentialin hyödyntämisen jatkossa. Valituksessa on tältä osin viitattu muun ohella korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuun KHO 2013:19, oikeastaan KHO 2013:192, luonnonsuojelulakiin sekä Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä omaksuttuun varovaisuusperiaatteeseen.

Valituksenalaisen päätöksen virheellisyydestä johtuen olisi kohtuutonta, jos muutoksenhausta aiheutuneet kustannukset jäisivät valittajien kannettaviksi.

Kari Turunen ja Matti Kaasinen

Päätös on kumottava ja hakemus hylättävä.

Enonkoski ja Savonlinna tunnetaan puhtaasta vesi- ja metsäluonnostaan. Malminetsintä aiheuttaa haittaa luonnon virkistyskäytölle, laskee valittajien omistamien kiinteistöjen ja rantarakennuspaikkojen arvoa ja vähentää asiakkaita vuokratyössä olevilta lomakiinteistöiltä. Alueen luonto ei kestä lisärasitusta, sillä vanhojen Hälvälän ja Laukunkankaan kaivosten jätevesivuodot ovat jo vaarantaneet ympäristöä. Malminetsintä aiheuttaa epävarmuutta paikallisissa asukkaissa ja estää alueen maatilojen kehittämistä. Yksityisille elinkeinonharjoittajille aiheutuvat menetykset ovat kohtuuttomia.

Tukesin määräämä vakuus ei riitä korvaamaan malminetsinnästä mahdollisesti aiheutuvia vahinkoja. Useiden vuosien julkisten taloustietojen perusteella luvanhakijayhtiö on varaton ja on epävarmaa, pystyykö yhtiö korvaamaan aiheuttamiaan vahinkoja.

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry ja Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry

Päätös on kumottava ja hakemus hylättävä. Toissijaisesti päätös on kumottava ja asia palautettava uudelleen käsiteltäväksi, kunnes tarvittavat selvitykset, mukaan lukien Natura-arviointi ja ympäristövaikutusten arviointi, on laadittu ja päätös on korjattu sisällöltään ja lupamääräyksiltään asianmukaiseksi valituksesta tarkemmin ilmenevällä tavalla.

Malminetsintälupa-alueita Enonkoski C ja Makkola koskevat valitusasiat on käsiteltävä yhtenä kokonaisuutena, sillä kyseessä on tosiasiallisesti yksi lupa.

Valittajien oikeudenkäyntikulut on korvattava.

Lupahakemus on puutteellinen muun muassa kaivoslaissa edellytettyjen selvitysten osalta. Hakemuksessa ei ole esitetty selvitystä luvan jatkamista varten, minkä lisäksi kaivannaisjättesuunnitelma ja tutkimussuunnitelma puuttuvat. Selvitykset malminetsinnän riskeistä ympäristölle ovat puutteelliset, eikä kairauksen meluvaikutuksia ole mallinnettu tai selvitetty. Vaikutuksia luonnonsuojelualueisiin, suojeltuihin lajeihin ja pohjaveteen ei ole selvitetty. Alueella olevia muinaismuistoja ei ole selvitetty. Vesilain mukaisen luvan tarvetta ei ole selvitetty. Muut kuin maaperäkairaukset edellyttävät ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Toiminnan vaikutukset läheisiin

Natura-alueisiin tulisi arvioida. Suojaetäisyydet suhteessa asuntoihin, pihoihin, yksityisteihin sekä vesistöihin ja metsälain mukaisiin kohteisiin on selvitetty osin virheellisesti tai ne ovat puutteellisia. Malminetsintä vanhojen kaivosten, Laukunkankaan ja Hälvälän lähistöllä voi johtaa ympäristöongelmiin. Vanhojen kaivosten ja malminetsinnän yhteisvaikutukset on selvitettävä. Puutteellisista selvityksistä johtuen myös Tukesin kuulutukset ja lausuntopyynnöt ovat olleet puutteellisia ja harhaanjohtavia. Ehdotuksia lupamääräyksiksi ei ole kuulutettu.

Lupa on kaivoslain vastainen, koska siinä ei ole annettu kaivoslain 51 §:n edellyttämiä tarpeellisia lupamääräyksiä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi. Luvassa ei ole annettu konkreettisia määräyksiä, joilla voidaan estää ympäristönsuojelulain 17 §:ssä kielletty pohjaveden pilaantuminen. Vakuus on liian pieni.

Vaikutusten arviointi tulisi ulottaa myös kaivostoiminnan vaikutuksiin, vaikka kysymyksessä onkin malminetsintälupa. Alueella ei ole kaivostoiminnan edellytyksiä, koska kaivostoiminta aiheuttaisi ympäristönsuojelulaissa kiellettyä merkittävää pilaantumista. Kaivostoiminta ja malminetsintä ovat riski Vuoksen vesistölle sekä alueen pohjavesille. Malminetsinnästä aiheutuu päästöjä Vuoksen vesistöön, ja toiminta vaarantaa vesilailalla suojellut pienvedet, kuten lähteet, purot ja lammet. Alueella ja sen läheisyydessä on myös merkittäviä pohjavesialueita. Malminetsintä vaarantaa Savonlinnan kaupungin vedenhankinnan Saimaan Haapavedestä. Kairaukset soilla aiheuttavat riskejä haitta-aineiden leviämisestä.

Alueella on erityisiä luontoarvoja. Malminetsintäalueen välittömässä läheisyydessä (2,5 kilometrin etäisyydellä) sijaitsevat Linnasaaren, Joutenveden-Pyyveden, Hevonniemen, Ruhvanansuon, Sulkavanniemen laitumen ja niityn, Viitoinvuoren lehdon ja Pöyrissalon Natura-alueet.

Kunnat vastustavat malminetsintää kaavoitukseen, maankäyttöön ja elinkeinoihin liittyvillä syillä, eikä hankkeella ole sosiaalista toimilupaa. Malminetsintä aiheuttaa haittaa alueen muille elinkeinoille, kuten metsätaloudelle ja luontomatkailulle. Malminetsintä on ristiriidassa Savonlinnan kaupungin luontomatkailuun pohjautuvan strategian ja kaupungin kärkihankkeiden, kuten Unescon maailmanperintökohdehakemuksen ja Haukivedeltä Pihlajavedelle sijoittuvan kansallisen kaupunkipuiston, kanssa.

Lausunto ja vastine

Tukes on antanut valitusten johdosta lausunnot. Lupahakemuksesta on tiedotettu kaivoslain ja vakiintuneen käytännön mukaisesti. Kaivoslain 45 §:n mukaan malminetsintälupa on myönnettävä, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole laissa säädettyä estettä. Luvan myöntämiseen eivät vaikuta arviot siitä, että alueelle ei mahdollisesti voida myöhemmin myöntää kaivoslupaa. Alueella on voimassa Etelä-Savon maakuntakaava. Alueella ei ole yleiskaavaa. Kunnat eivät ole esittäneet kaavoituksesta johtuvaa tai muuta alueiden käyttöön liittyvää pätevää syytä,

jonka perusteella malminetsintälupahakemus olisi tullut hylätä. Malminetsinnän vaikutukset ympäristöön ovat luvassa sallituilla tutkimusmenetelmillä vähäiset verrattuna alueen muun maankäytön (maa- ja metsätalous) ympäristövaikutuksiin. Tukes on antanut toimintaa koskevat tarpeelliset lupamääräykset. Kairauksissa jäähdytykseen käytetään alueen omaa kallio- tai maaperässä olevaa pohjavettä. Vesi palautuu kallioperään. Malminetsintälupa ei rajoita alueella olevien kiinteistöjen käyttöä tai elinkeinon harjoittamista muutoin kuin ajallisesti rajatusti ja paikallisesti. Tukesin tietoon ei ole tullut seikkoja, joiden perusteella luvansaajalla ei olisi malminetsintäluvan edellyttämää ammatillista osaamista. Malminetsinnän rahoitus tapahtuu riskirahoituksena sijoittajilta pörssin kautta, ja malminetsintäyhtiöt raportoivat Tukesille vuosittain, kuinka paljon yhtiö on edellisenä vuonna investoinut Suomeen. Malminetsinnästä johtuvia tyypillisiä maanomistajalle aiheutuvia vahinkoja ovat esimerkiksi puustovahingot tai tutkimusalueelle johtavalle tielle aiheutuneet vauriot. Määrätty vakuussumma on riittävä.

Luvanhakijayhtiö on antanut vastineen. Asiassa ei ole kysymys kaivostoiminnan edellytysten tai malminetsinnän esteiden selvittämisestä, vaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta. Malminetsintäluvan myöntämisen esteet on jo arvioitu hakemuksen kohteena olevan alueen osalta 2.1.2015 lainvoiman saaneessa malminetsintäluvassa. Asiassa tulevat sovellettaviksi kaivoslain 61 §:n mukaiset malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytykset. Luvassa sallituilla malminetsintä- ja tutkimusmenetelmillä ei aiheudu merkittäviä ympäristö- tai terveyshaittoja eikä toiminnalla siten ole kielteisiä vaikutuksia järviluontoon tai muihin vesistöihin. Lähin Natura-alue sijaitsee 3,5 kilometrin etäisyydellä malminetsintäalueesta. Malminetsintäalueella ei ole tiedossa olevia poikkeuksellisia pienvesiä. Malminetsintäalue ei sijaitse pohjavesialueella. Tutkimuskairauksilla ei ole havaittu olevan merkittäviä alueellisia vaikutuksia tutkimusalueiden vesiolosuhteisiin, vesitasapainoon tai pohjavesiin. Kairauksesta ei aiheudu haitta-ainesten leviämistä. Malminetsintäalueella käytetään suljettua kairausvesijärjestelmää sekä soijan talteenottoa eli syntyvä porasoija otetaan talteen ja kuljetetaan pois kairauspaikalta.

Enonkosken kunnalle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen. Vastinetta ei ole annettu.

Savonlinnan kaupunki on antanut vastineen. Vastineessa on muun ohella lausuttu, että malminetsintäluvasta puuttuu määräys kerätä/kierrättää ylijäänyt vesi ja tuoda se pois tutkimusalueelta. Kairauksen melua ei ole huomioitu ja selvitetty riittävällä tavalla ympäristö- ja luontovaikutuksina. Luvassa tulisi olla tarvittavat melua koskevat määräykset ja määrittää melulähteiden suojaetäisyydet asuin- ja työskentelyrakennuksiin ja yksityisiin pihoihin. Unescon maailmanperintösopimuksessa valtio on sitoutunut muun ohella huolehtimaan luonnonperinnöstä. Suomen valtion maailmanperintökeskukseen tammikuussa 2021 toimittamassa aieluettelossa mainittu Saimaa/Saimaan norppasaaristot täyttää sopimuksessa tarkoitetun luonnonperintökohteen määritelmän. Luvanhakijayhtiön luottokelpoisuudesta saadun lausunnon

perusteella luvanhakijayhtiön taloudellisia edellytyksiä ei ole selvitetty riittävästi.

Saimaa ilman kaivoksia ry ja asiakumppanit ovat antaneet lähes samansisältöisen vastineen kuin Savonlinnan kaupunki ja selvitystä valitusoikeudesta.

Kari Turunen ja Matti Kaasinen ovat antaneet vastineen ja selvitystä valitusoikeudesta.

Suomen luonnonsuojeluliitto Etelä-Savon piiri ry:lle ja Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry:lle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen. Vastinetta ei ole annettu.

Merkitään

Hallinto-oikeus on 28.1.2022 antamallaan välipäätöksellä numero 193/2022 hylännyt Savonlinnan kaupungin, Saimaa ilman kaivoksia ry:n ja asiakumppaneiden, Kari Turusen ja Matti Kaasisen sekä Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry:n ja Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry:n täytäntöönpanon kieltämistä koskevat vaatimukset. Hallinto-oikeus on täydentänyt valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanomääräystä siten, että luvanhakijan tulee asettaa lupamääräyksessä 7 tarkoitettu 2 000 euron vakuus ennen toimenpiteiden aloittamista. Vakuus on asetettava lupamääräyksessä 7 mainittujen velvoitteiden täyttämistä varten sekä niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa.

Hallinto-oikeus on tänä samana päivänä antanut ratkaisun valitusasiassa, joka koskee Turvallisuus- ja kemikaaliviraston 21.7.2021 antamaa päätöstä, jolla on jatkettu FinnAust Mining Finland Oy:n malmienetsintäluvan voimassaoloa alueella Enonkoski C lupatunnus ML 2013:0084.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus jättää Saimaa ilman kaivoksia ry:n ja asiakumppaneiden valituksen tutkimatta Kyrönpellon osakaskunnan ja Juha Taskisen tekemänä.

Hallinto-oikeus jättää Kari Turusen ja Matti Kaasisen valituksen tutkimatta Matti Kaasisen tekemänä.

Hallinto-oikeus hylkää Suomen luonnonsuojeluliitto Etelä-Savon piiri ry:n ja Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry:n vaatimuksen malminetsintälupa-alueita Makkola ja Enonkoski C koskevien valitusasioiden yhteiskäsittelystä.

Hallinto-oikeus hylkää valitukset.

Hallinto-oikeus hylkää Savonlinnan kaupungin, Saimaa ilman kaivoksia ry:n ja asiakumppaneiden sekä Suomen luonnonsuojeluliitto Etelä-Savon piiri ry:n ja Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry:n oikeudenkäyntikuluvaatimukset.

Perustelut

Valitusoikeus

Kaivoslain 165 §:n 1 momentin mukaan malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdentalupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen sekä kaivostoiminnan lopettamispäätökseen saa hakea muutosta muun ohella:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta tai muu kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät;
- 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen.

Kaivoslain 34 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan asianosaisia ovat ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea.

Kaivoslain esitöissä (HE 273/2009 vp) on 165 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa pykälän 1 momentin 1 kohdan osalta todettu, että valitusoikeus olisi asianosaisella eli sillä, jonka etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea. Luvan hakijaa ja luvan kohteena olevaan alueeseen kuuluvan kiinteistön omistajaa olisi aina pidettävä asianosaisena. Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdentalupaa koskevan päätöksen sekä kaivostoiminnan lopettamispäätöksen vaikutuksiin liittyy epävarmuutta ja joudutaan tekemään ennakkoharkintaa. Sen vuoksi asianosaismääritelmän tulisi olla hieman laajempi kuin hallintolainkäyttölain 6 §:n 1 momentissa ja vastata kaivoslain 34 §:n 2 momentin 3 kohdassa määriteltyä asianosaista. Valitusoikeuden saaminen ei edellyttäisi, että päätös välittömästi vaikuttaa valittajan etuun tai oikeuteen, vaan myös välilliset ja ei-oikeudelliset vaikutukset hyväksytään asianosaisuuden perusteiksi. Muun muassa alueen luontoyrittäjät tai lähialueella toimivat etsintä- ja kaivosyhtiöt taikka alueella toimiva paliskunta voisivat olla oikeutettuja valittamaan, jos asia saattaa koskea heidän oikeuttaan tai etuaan. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa lausutaan 34 §:n 2 momentin 3 kohdan osalta muun muassa, että malminetsintälupahakemuksen osalta asianosaisia olisivat etenkin malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajat ja näihin 5 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdan nojalla rinnastettavat.

Saimaa ilman kaivoksia ry on ilmoittanut valitusoikeutensa perusteeksi, että yhdistyksen sääntöjen mukaan yhdistyksellä on tehtävänsä ja toiminta-alueensa nojalla valitusoikeus kaivoslain 165 §:n 1 momentin 2 kohdan

nojalla. Kyrönpellon osakaskunnan, Simanalan osakaskunnan, Järvenpään osakaskunnan ja Juha Taskisen valitusoikeuden perusteeksi on ilmoitettu asianosaisuus kaivoslain 165 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla. Malminetsintäluvan vaikutukset kohdistuvat valittajien yleiseen ja yksityiseen etuun lukeutuviin intresseihin. Valituksenalaisen luvan hyväksyminen aiheuttaa merkittävää ja tarpeetonta haittaa vaikutusalueen ympäristölle ja valittajien kiinteistöille.

Kari Turunen ja Matti Kaasinen ovat ilmoittaneet valitusoikeutensa perusteeksi, että he omistavat selvityksestä tarkemmin ilmenevät kiinteistöt malminetsintälupa-alueella.

Valituksenalaisen päätöksen asianosaisluettelosta käy ilmi, että Kyrönpellon osakaskunnan, Juha Taskisen ja Matti Kaasisen omistamat kiinteistöt eivät sijaitse kysymyksessä olevalla malminetsintäalueella eivätkä sen välittömässä läheisyydessäkään. Kiinteistöt sijaitsevat lähimmilläänkin yli neljän kilometrin etäisyydellä. Valituksenalaisella päätöksellä, jossa on kysymys malminetsinnästä, on sallittu suorittaa geofysikaalisia ja geokemiallisia tai vaikutuksiltaan niihin verrattavia tutkimusmenetelmiä sekä koneellisesti tehtävää maaperä- ja kallioperänäytteenottoa, kuten kairausta. Hallinto-oikeus arvioi, että valitusoikeudesta annettu selvitys, edellä mainittujen valittajien omistamien kiinteistöjen etäisyydet ja alueella sallitut tutkimustoimenpiteet huomioon ottaen valituksenalaisella päätöksellä ei ole kaivoslain 165 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla vaikutusta heidän etuunsa, oikeuteensa tai velvollisuuteensa. Saimaa ilman kaivoksia ry:n ja asiakumppaneiden valitus on jätettävä tutkimatta Kyrönpellon osakaskunnan ja Juha Taskisen tekemänä. Kari Turusen ja Matti Kaasisen valitus on jätettävä tutkimatta Matti Kaasisen tekemänä.

Yhteiskäsittely

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry ja Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry ovat vaatineet, että malminetsintälupa-alueita Makkola ja Enonkoski C koskevat valitusasiat käsitellään yhtenä kokonaisuutena.

Hallinto-oikeus toteaa, että kysymyksessä on kaksi lupa-aluetta, joita koskevat erilliset malminetsintälupapäätökset ja joiden osalta on tehty erilliset lupahakemukset malminetsintäluvan jatkamiseksi. Malminetsinnästä aiheutuvat vaikutukset kohdistuvat lähtökohtaisesti kulloisellekin malminetsintäalueelle. Asiassa ei ole ilmennyt seikkoja, joiden perusteella kyseisiä malminetsintälupa-alueita koskevista päätöksistä tehdyt valitukset tulisi käsitellä yhdessä. Vaatimus on näin ollen hylättävä.

Asiassa saatu selvitys

Aikaisempi lupa ja hakemuksen mukainen alue

Tukes on päätöksellään 2.12.2014 lupatunnus ML2012:0035 myöntänyt FinnAust Mining Southern Oy:lle malminetsintäluvan nimeltä Makkola. Lupa-

alue on sijainnut Enonkosken kunnan ja Savonlinnan kaupunkien alueella, ja alueen pinta-ala on ollut 514,08 hehtaaria. Lupa on ollut voimassa neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

Malminetsintäluvan jatkamista koskeva hakemus käsittää saman alueen kuin aikaisempi lupa. Hälvälän vanhan kaivoksen alue on malminetsintäalueen keskellä, mutta ei kuulu lupa-alueeseen.

Hakemus

Malminetsinnän jatkamista koskevan hakemuksen mukaan alueella arvioidaan olevan nikkeliä, kuparia, kobolttia ja platinaryhmän alkuaineita. Hälvälän vanha nikkeli-kaivos sekä Makkolan nikkeliesiintymä sijaitsevat alueella. Luvanhakijayhtiön tekemät geologiset tutkimukset sekä Geologian tutkimuskeskukselta hankittu alueellinen ja paikallinen geotietoaineisto osoittavat alueen malminetsinnällisen potentiaalin.

Hakemuksessa on selvitetty toimintaa koskevia suunnitelmia. Ensimmäisessä vaiheessa selvitetään ja tarkennetaan uusia timanttikairauskohteita vanhan geofysikaalisen maastomittausdatan uudelleenprosessoinnilla ja tulkinnalla sekä uusien geofysikaalisten maasto- ja lentomittausten avulla. Toisessa vaiheessa suoritetaan timanttikairausta ja kalliopinnan näytteenottoa kevyellä kalustolla. Suunnitellut tutkimusmenetelmät sisältävät muun muassa geologista kartoitustyötä ja lohokare-etsintää, vanhojen kairasydämien tutkimista, uusia geokemiallisia analyyseja ja petrofysikaalisia mittauksia, uusia geofysikaalisia maasto- ja UAV-mittauksia, pintamoreenin näytteenottoa geokemiallisia analyyseja varten, kalliopinnan ja pohjamoreenin näytteenottoa sekä timanttikairausta.

Hakemuksessa olevan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman mukaan alueella ei ole suunnitelmissa tehdä tutkimusojia, joten isoja maansiirtoja ei ole tiedossa. Kairauksissa pieni määrä (< 1 kuutiometri) moreeni- ja kallioainesta kerääntyy maanpinnalle kairauspaikalla. Tämä ei aiheuta ongelmia luontoon, koska määrä on hyvin pieni ja syntyvä porasoija on samaa kiviaineista, jota myös lähiympäristön maaperä edustaa. Kairauksissa käytetään tarpeen mukaan suljettua systeemiä, jossa porasoija otetaan talteen ja kairausvesi kierrätetään.

Hakemuksessa on arvioitu toiminnan vaikutuksia ympäristöön seuraavasti. Suunniteltu malminetsintätyö ei aiheuta haittaa alueen luonnonarvoille. Näytteenottopaikat ilmoitetaan kartalla ennen työn aloittamista paikalliselle ELY-keskukselle, jolloin vielä varmistetaan, ettei kyseessä olevalla paikalla tai sen välittömässä läheisyydessä ole suojeltuja eläin- tai kasvilajeja. Suunniteltu malminetsintä ei aiheuta merkittävää vahinkoa maa- tai kallioperään. Kairakoneen käyttämät maastoreitit sekä kairausveden ottopaikat suunnitellaan yhteistyössä maanomistajien kanssa ja pyrkimyksenä on aina käyttää jo olemassa olevia metsäuria liikkumiseen. Malminetsinnällä ei ole vaikutuksia vesistöihin tai pohjaveteen. Suunniteltu malminetsintä ei aiheuta sellaista melua tai muuta häiriötä, että se häiritsisi paikallisia asukkaita.

Hakemuksessa on kuvattu jälkitoimenpiteitä seuraavasti. Hakija huolehtii alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saattaa alueen mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan heti kairaustöiden jälkeen. Kairauspaikat osoitetaan punaisiksi maalatuilla puupaaluilla, mahdolliset maahan jätetyt maaputket katkaistaan läheltä maanpintaa ja kairareitit tulpataan tarpeen mukaan. Yhtiö korvaa mahdolliset malminetsintätöiden yhteydessä syntyvät puusto- ja maastovahingot täysimääräisesti maanomistajille keskinäisen sopimuksen tai paikallisen metsänhoitoyhdistyksen edustajan arvion perusteella.

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot

Etelä-Savon ELY-keskus ja Enonkosken kunta ovat antaneet lausunnot.

Etelä-Savon ELY-keskus on 26.2.2021 antamassaan lausunnossa todennut, että tutkimusalueella on voimassa vain Etelä-Savon maakuntakaava, ei yleiskaavaa. Alueelle ei sijoitu maakuntakaavan kohteita lukuun ottamatta kiinteitä muinaisjäännöksiä, joiden huomioon ottamisesta tietoja saa Savonlinnan maakuntamuseolta.

Enonkosken kunta on lausunnossaan 23.2.2021 vastustanut malminetsintää alueella.

Savonlinnan maakuntamuseo ei ole antanut lausuntoa.

Lupamenettelystä esitetyt valitusperusteet

Sovellettavat säännökset

Kaivoslain 34 §:n 2 momentin mukaan lupahakemuksessa on esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

- 1) hakijasta sekä hakijan edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa;
- 2) hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen kaavoitustilanteesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista ja niiden huomioon ottamisesta;
- 3) niistä, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea (*asianosainen*);
- 4) toiminnan edellytyksistä:
  - a) erityisesti alustava arvio alueella olevista kaivosmineraaleista ja mihin arvio perustuu, kun kyse on malminetsintälupahakemuksesta;
  - b) erityisesti esiintymän hyödyntämiskelpoisuudesta, kun kyse on kaivoslupahakemuksesta;
- 5) toimintaa koskevista suunnitelmista;
- 6) toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus;
- 7) toiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä jälkitoimenpiteistä.

Kaivoslain 34 §:n 3 momentin mukaan lupahakemukseen on liitettävä:

- 1) viranomaisen todistukset, rekisterinotteet ja vastaavat asiakirjat, joilla varmennetaan hakemuksessa esitettyjen tietojen sekä säädettyjen vaatimusten

huomioon ottaminen;

2) tarvittaessa selvitys luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitettua arvioinnista ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä; sekä

3) tiivistelmä hakemuksessa ja sen liitteissä esitetyistä tiedoista.

Kaivoslain 34 §:n 4 momentin mukaan malminetsintälupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevaan hakemukseen on lisäksi liitettävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, jos hakija ei ole velvollinen tekemään sellaista ympäristönsuojelulain nojalla.

Kaivoslain 39 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on ennen malminetsintälupaa, kaivoslupaa, kullanhuuhdontalupaa ja kaivosaluelunastuslupaa koskevan asian ratkaisemista varattava asianosaisille tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Pykälän 2 momentin mukaan muille kuin asianosaisille on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevassa asiassa.

Kaivoslain 40 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on annettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on tiedotettava kuulutuksen julkaisemisesta ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai jos julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Lupaviranomaisen on annettava kuulutuksesta erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Kaivoslain 66 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan, kaivosluvan ja kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamista varten lupaviranomaiselle on ennen luvan voimassaolon päättymistä toimitettava lupahakemus sekä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset 61 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa, 63 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tai 65 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista seikoista. Lisäksi hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta säädetään 34 §:ssä. Pykälän 2 momentin mukaan tarkempia säännöksiä luvan voimassaolon jatkamista koskevasta hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 26 §:n mukaan kaivoslain 40 §:ssä tarkoitettua kuulutuksesta tulee käydä ilmi ainakin:

- 1) hakijan nimi;
- 2) kuvaus hakemuksen mukaisen toiminnan laadusta, kestosta ja laajuudesta;
- 3) tieto alueesta, jolla hakemuksen mukaista toimintaa suoritettaisiin;
- 4) tieto hakemusasiakirjojen nähtävillä pidosta;
- 5) tieto muistutusten ja mielipiteiden jättämiseksi;
- 6) tieto mahdollisesta julkisesta kuulemistilaisuudesta.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 27 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan, kaivosluvan ja kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamista koskeva hakemus on toimitettava lupaviranomaiselle kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Pykälän 2 momentin mukaan hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan haluamat muutokset lupa-alueeseen tai muut merkittävät muutokset sekä asianosaisissa tapahtuneet muutokset. Pykälän 3 momentin mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa hakemuksessa tulee esittää selvitys:

- 1) hakemuksen kohteena olevan luvan nojalla tehdyistä toimenpiteistä ja niiden tuloksista;
- 2) alueelle kohdistuneiden tutkimuskustannusten määrästä;
- 3) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksista ja jatkotutkimusten tarpeellisuudesta;
- 4) perustelut aluerajaukselle.

Oikeudellinen arvio

Savonlinnan kaupungin, Saimaa ilman kaivoksia ry:n ja asiakumppaneiden sekä Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry:n ja Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry:n valituksissa on katsottu, että hakemus on ollut puutteellinen ja sen kuuluttaminen on tapahtunut virheellisesti.

Asiassa on kysymys malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevasta asiasta. Kaivoslain 66 §:n mukaan luvan jatkamista koskevassa hakemuksessa on esitettävä selvitys siitä, että malminetsintä on ollut tehokasta ja järjestelmällistä ja siitä, että esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia. Lisäksi hakemukseen sovelletaan, mitä lupahakemuksesta säädetään kaivoslain 34 §:ssä. Kaivoslain esitöiden (HE 273/2009 vp) 66 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan hakemuksessa ei kuitenkaan olisi tarpeen esittää selvitystä seikoista, jotka on tarvittavassa laajuudessa selvitetty jo alkuperäisessä hakemuksessa, ja joiden osalta ei ole tapahtunut muutosta.

Hallinto-oikeus toteaa, että hakemuksessa on esitetty kaivoslain 34 §:ssä tarkoitettut tiedot hakijasta sekä hakijan edellytyksistä ja asianosaisista. Hakemuksessa on esitetty selvitys toimintaa koskevista suunnitelmista ja tutkimusmenetelmistä. Hakemuksessa on lyhyt selostus arvioidusta kaivannaisjätteen määrästä. Hakemukseen sisältyy kuvaus aikaisemman malminetsintäluvan aikana tehdyistä tutkimustoimenpiteistä ja niiden kustannuksista. Hakemuksessa on esitetty hakijan antama selvitys jatkotutkimusten tarpeellisuudesta.

Asiakirjoista ei ilmene, että hakemuksessa olisi esitetty selvitystä hakemuksen kohteena olevan alueen kaavoituksesta kaivoslain 34 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Hallinto-oikeus toteaa, että alueen kaavoitus on sellainen hakemuksen kohteena olevaan alueeseen liittyvä seikka, joka saattaa muuttua malminetsintäluvan voimassa ollessa. Hallinto-oikeus arvioi, että kaivoslain 66 §:n 1 momentin ja 46 §:n sisältö huomioon ottaen alueen kaavoitustilanne tulisi lähtökohtaisesti selvittää malminetsintäluvan jatkamista koskevan hakemuksen yhteydessä, koska se voi vaikuttaa lupaharkintaan.

Kun otetaan huomioon, että ELY-keskuksen lausunnossa on otettu kantaa alueen kaavoitukseen ja että Savonlinnan kaupunki ja Enonkosken kunta ovat selvittäneet alueen olosuhteita ja aluetta koskevia suunnitelmia valituksissaan, hallinto-oikeus ei kuitenkaan kumoa valituksenalaista päätöstä sen vuoksi, ettei alueen ajankohtaista kaavoitustilannetta ole enempää selvitetty ennen päätöksen tekemistä. Jäljempänä tässä päätöksessä otetaan kantaa siihen, onko lupa voitu myöntää ilman luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitetun Natura-arvion tekemistä ja ilman ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hallinto-oikeus arvioi, että hakemuksessa on muutoin esitetty kaivoslain 34 ja 61 §:ssä edellytetyt tiedot.

Valituksenalaisen päätöksen mukaan Tukes on tiedottanut hakemuksesta 3.2.2021 kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan. Tukes on tiedottanut hakemuksesta asianosaisia maanomistajia kirjeitse. Hallinto-oikeus toteaa, että hakemuksen kuulutusasiakirja on sisältänyt kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 26 §:n mukaiset tiedot. Kuulutusasiakirjan liitteenä on ollut luvanhakijayhtiön toimittama hakemuslomake ja kaivosviranomaisen laatima kartta malminetsintälupa-alueesta. Hallinto-oikeus arvioi, että kuulutus ei ole ollut sisällöltään puutteellinen.

Malminetsintäluvan myöntämisen edellytykset ja lupamääräykset

Sovellettavat säännökset

Kaivoslain 3 §:n mukaan sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, sovelletaan tämän lain mukaista lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin tämän lain mukaan toimittaessa muun muassa luonnonsuojelulakia.

Luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentin mukaan, jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Saman pykälän 2 momentin mukaan luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on. Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus itse on hankkeen suunnittelija tai toteuttaja, ympäristöministeriö päättää, mikä toinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa lausunnon. Ympäristöministeriön päätökseen ei saa erikseen valittamalla hakea muutosta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan tätä lakia ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat

hankkeet ja niiden muutokset luetellaan liitteessä 1. Pykälän 2 momentin mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Pykälän 3 momentin mukaan päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään liitteessä 2.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain liitteen 1 hankeluettelon kohdassa 2 a) on mainittu kaivosmineraalien louhinta, paikalla tapahtuva rikastaminen ja käsittely, kun

- kaivoksen pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai
- irrotettavan aineksen kokonaismäärä on vähintään 550 000 tonnia vuodessa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain liitteen 2 mukaan lain 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tekijöitä, joita käytetään päätettäessä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen ovat muun ohella hankkeen koko, yhteisvaikutus muiden hankkeiden kanssa, jätteiden muodostuminen ja ihmisen terveydelle koituvat riskit. Hankkeen sijainnin osalta on otettava huomioon muun ohella nykyinen ja hyväksytyjen kaavojen mukainen maankäyttö, luonnonympäristön sietokyky sekä vaikutusten luonne.

Kaivoslain 11 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa.

Kaivoslain 45 §:n mukaan malminetsintälupa, kaivoslupa ja kullanhuuhdontalupa myönnetään, jos hakija osoittaa, että tässä laissa säädetty edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä. Lupa voidaan kuitenkin tässä laissa säädetystä esteestä huolimatta myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa.

Kaivoslain 46 §:n 1 momentin mukaan malminetsintälupaa ei saa myöntää muun ohella:

- 1) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettulle alueelle;
- 2) 9 §:n 4 momentissa tarkoitettulle alueelle;
- 6) alueelle, jossa luvan mukainen toiminta vaikeuttaisi oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista;
- 7) alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä pätevistä syyistä, jollei luvan myöntämiselle ole erityistä syytä.

Kaivoslain 51 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvassa on määrättävä malminetsintäalueen sijainti ja rajat. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset muun ohella:

- 1) malminetsintätutkimusten ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista;
- 4) tutkimustöitä ja -tuloksia koskevasta selvitysvelvollisuudesta;
- 5) jälkitoimenpiteistä ja ajankohdasta, jolloin jälkitoimenpiteitä koskeva ilmoitus on viimeistään tehtävä;
- 6) kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta;
- 7) velvollisuudesta ilmoittaa tutkimustöistä asianomaiselle toimialallaan yleistä etua valvovalle viranomaiselle;
- 8) malminetsintäalueen koon pienentämisen aikataulusta;
- 9) vakuudesta 10 luvun mukaisesti;
- 10) muista malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;
- 11) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Kaivoslain 61 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvassa voidaan jatkaa enintään kolme vuotta kerrallaan siten, että lupa on voimassa yhteensä enintään viisitoista vuotta. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvassa voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) malminetsintä on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;
- 2) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia;
- 3) luvanhaltija on noudattanut tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia samoin kuin lupamääräyksiä;
- 4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Kaivoslain 72 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvassa, kaivosluvassa ja kullanhuuhtoluvan voimassaolon jatkamista, muuttamista ja peruuttamista sekä kaivosaluelunastusluvassa voimassaolon jatkamista ja raukeamista koskeva asia on käsiteltävä noudattaen vastaavasti, mitä tässä laissa säädetään asianomaista lupaa koskevasta lupamenettelystä, lupaharkinnasta sekä lupapäätöksestä ja sen voimassaolosta.

Kaivoslain 107 §:n mukaan malminetsintäluvassa haltijan ja kullanhuuhtojen on asetettava vakuus mahdollisen vahingon ja haitan korvaamista sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten, jollei tätä ole pidettävä tarpeettomana

toiminnan laatu ja laajuus, toiminta-alueen erityispiirteet, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja luvan hakijan vakavaraisuus huomioon ottaen.

Oikeudellinen arvio

Kuntien vastustus

Enonkosken kunta ja Savonlinnan kaupunki ovat vastustaneet malminetsintäluvan myöntämistä. Malminetsintälupa vaikeuttaa alueen kehittämistä luontomatkailuun. Malminetsintälupa aiheuttaa haittaa Kerimäen pienten järvien yleiskaavoitukselle sekä Savonlinnan kaupungin strategian ja hankkeiden toteuttamiselle.

Luvanhakijayhtiö on vastineessaan lausunut, että kaivoslain 46 §:n mukaiset malminetsintäluvan myöntämisen esteet on arvioitu jo aikaisemmassa vaiheessa. Asiassa tulevat sovellettavaksi kaivoslain 61 §:n mukaiset malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytykset.

Kaivoslain 72 §:n mukaan muun ohella malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskeva asia on käsiteltävä noudattaen vastaavasti, mitä kaivoslaissa säädetään muun muassa asianomaista lupaa koskevasta lupamenettelystä ja lupaharkinnasta. Lain esitöiden (HE 273/2009 vp) 72 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan asia käsiteltäisiin kuten vastaava lupasia noudattaen, mitä muun muassa 37–42 §:ssä säädetään lupahakemuksen käsittelystä, 45–54 §:ssä lupaharkinnasta, 56–59 §:ssä lupapäätöksestä ja 60–65 §:ssä luvan voimassaolosta.

Hallinto-oikeus toteaa, että kaivoslain 72 §:ssä edellytetään, että malminetsintäluvan jatkamista käsitellessään viranomaisen on otettava huomioon myös lupaharkintaan vaikuttavat säännökset. Mahdolliset kaivoslain 46 §:n malminetsintäluvan myöntämisen esteet tulevat siten myös jatkoluvan lupaharkinnassa soveltuvien osin sovellettaviksi. Kunnan vastustaessa malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista, asiaa on arvioitava myös kaivoslain 61 §:n säännökseen nähden.

Kaivoslain 46 §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla malminetsintälupaa ei saa ilman erityistä syytä myöntää alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä pätevästä syystä. Lain esitöiden (HE 273/2009 vp) mukaan alueiden käyttöön liittyvillä pätevillä syillä tarkoitettaisiin lähinnä vireillä olevaa kaavoitusta, jossa alueelle on suunniteltu käyttötarkoitus, jota malminetsintä vaikeuttaisi. Kunta saattaa vastustaa toimintaa myös esimerkiksi luvan mukaisen toiminnan kanssa yhteen sopimattomalla, jo käynnistettäväksi suunnitellulla tai muulla maankäyttötarpeella taikka erityisillä luonto- ja kulttuuriarvoilla. Säännöstä on tarkoitettu tulkittavan siten, että tällaiselle pätevälle syyille annettaisiin keskeinen merkitys päätöksenteossa. Tulkinnessa olisi toisaalta otettava huomioon, että malminetsintäluvan voimassaoloaika voidaan tarvittaessa rajoittaa siten, ettei luvasta aiheudu haittaa tai häiriötä alueiden käyttöön liittyvän pätevän syyn kannalta. Ehdotuksen ei voida katsoa sisältävän kunnalle yleistä kielto-oikeutta malminetsintään.

Kaivoslain 61 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan luvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, ettei voimassaolon jatkamisesta aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. Lain esitöiden (HE 273/2009 vp) 61 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan kohtuutonta haittaa voisi aiheutua esimerkiksi kunnan alueen kehittämistä koskeville suunnitelmille. Säännöksellä estettäisiin malminetsinnän pitkittymisestä aiheutuvat kohtuuttomat haitat yleiselle ja yksityiselle edulle.

Savonlinnan kaupungin valituksesta ilmenee, että Kerimäen pienten järvien yleiskaavoituksessa on kysymys lomarakentamisen ja vakituisen asumisen sijoittamisesta Kerimäen sisäjärvien rannoille kyläalueiden läheisyyteen. Kaava on vireillä.

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisella päätöksellä on sallittu geofysikaaliset ja geokemialliset tutkimusmenetelmät sekä koneellisesti tehtävä näytteenotto, kuten kairaus. Ottaen huomioon, että malminetsintälupa on voimassa rajallisen ajan, hallinto-oikeus arvioi, ettei malminetsintäluvan myöntäminen tarpeettomasti vaikeuta vireillä olevaa Kerimäen pienten järvien yleiskaavoitusta ja alueen kehittämistä kunnan strategian mukaisesti. Valituksissa on viitattu Saimaan alueen erityisiin luontoarvoihin, laajoihin Natura-alueisiin sekä Saimaan norppasaariston ehdokkuuteen maailmanperintökohteeksi. Hallinto-oikeus toteaa, että Saimaan alueella on valituksissa esitetyllä tavalla laajoja luonnonsuojelualueita ja erityisiä luontoarvoja. Malminetsintäalue ei kuitenkaan sijaitse Natura-alueiden välittömässä läheisyydessä tai luonnonsuojelualueiden ympäröimänä eikä malminetsinnästä ennalta arvioiden aiheudu merkittäviä vaikutuksia alueen luontoarvoihin. Hallinto-oikeus arvioi, ettei alueella voida katsoa olevan sellaisia kaavoitukseen tai muuhun maankäyttöön liittyviä virkistysarvoja tai luontoarvoja, jotka estäisivät malminetsinnän alueella. Asiaa ei ole aihetta arvioida toisin sillä perusteella, että Saimaan norppasaaristoa on ehdotettu maailmanperintökohteeksi. Alueen olosuhteet ja kuntien esittämät valitusperusteet huomioon ottaen kuntien vastustus ei ole perustunut sellaiseen kaivoslain 46 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuun perusteltuun maankäyttöön liittyvään syyhyn, joka olisi esteenä malminetsintäluvan myöntämiselle.

Hallinto-oikeus toteaa, että alueelle on myönnetty ensimmäinen malminetsintälupa vuonna 2014. Edellä mainitut alueen olosuhteet ja kuntien esittämät suunnitelmat huomioon ottaen hallinto-oikeus arvioi, ettei malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen aiheuta kaivoslain 61 §:ssä tarkoitettulla tavalla kohtuutonta haittaa kuntien suunnitelmille alueen maankäytön suhteen.

Selvitykset, kaivoslaissa säädetyt kielletyt seuraukset ja lupamääräykset

Valitusten mukaan malminetsintälupaa ei ole voitu myöntää, koska asiassa ei ole esitetty kaikilta osin riittäviä selvityksiä, toiminnan vaikutuksia ei ole riittävästi selvitetty muun ohella Natura-alueisiin ja hanke olisi edellyttänyt ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Luvan myöntämisestä aiheutuu kaivoslaissa kiellettyjä seurauksia, kuten merkittäviä muutoksia

luonnonolosuhteissa ja haittaa muulle elinkeinotoiminnalle sekä ihmisten terveydelle. Lupamääräykset eivät ole riittäviä. Lupaa ei voida myöntää hakijasta johtuvista syistä.

Kaivoslain esitöiden (HE 273/2009 vp) 11 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan malminetsintä voitaisiin pääsääntöisesti suunnitella ja toteuttaa siten, etteivät pykälän 2 momentissa säädetty kiellot muodostu ongelmaksi. Kieltoja on erityisesti arvioitava tilanteissa, joissa luvan nojalla on tarkoitus tehdä suurehkoja tutkimuskaivantoja tai -ojia, koelouhintaa taikka vaikutuksiltaan tai laajuudeltaan niitä vastaavia toimenpiteitä. Malminetsintäluvassa annettavilla määräyksillä on tarvittaessa mahdollisuus asettaa rajoituksia, joita 2 momentissa säädettyjen kieltojen noudattaminen edellyttää.

Lähimmät Natura-alueet sijaitsevat yli kolmen kilometrin etäisyydellä lupa-alueesta. Ottaen huomioon malminetsintäluvassa sallitut tutkimustoimet ja Natura-alueiden etäisyys malminetsintälupa-alueesta hallinto-oikeus arvioi, ettei malminetsintä todennäköisesti merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella kyseiset Natura-alueet on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Etelä-Savon ELY-keskus ei ole lausunnossaan esittänyt, että hankkeen vaikutuksia Natura-alueisiin tulisi arvioida luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Hallinto-oikeus arvioi, että valituksenalainen lupa on voitu myöntää ilman edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitettua arvion laatimista.

Valituksenalaisella päätöksellä on sallittu tehtävän malminetsintään liittyviä tutkimuksia, kuten syväkairausta. Sallittujen tutkimustoimien laatu ja alueen olosuhteet huomioon ottaen hallinto-oikeus arvioi, että hankkeesta ei aiheudu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia eikä hankkeeseen ole siten tarvinnut soveltaa sanotun lain mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Makkolan malminetsintäalue ympäröi Hälvälän vanhan kaivoksen aluetta, joka ei kuitenkaan sisälly malminetsintälupa-alueeseen. Hallinto-oikeus toteaa, että ELY-keskus, joka on ympäristönsuojelulain mukainen yleinen valvontaviranomainen, ei ole lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, että malminetsintälupa-alue sijoittuu vanhan kaivoksen läheisyyteen. Kun otetaan huomioon hakemuksessa esitetyt tiedot suunnitelluista tutkimuksista ja se, että tarkat tiedot kairauspaikoista sisältävä tutkimussuunnitelma on esitettävä ELY-keskukselle, hallinto-oikeus arvioi, että lupa on voitu myöntää ilman selvityksiä malminetsintän ja vanhan kaivoksen yhteisvaikutuksista.

Savonlinnan maakuntamuseo ei ole antanut lausuntoa hakemuksen johdosta. Kun otetaan lisäksi huomioon, että lupanhakijan on muinaismuiston löytäessään toimittava lupamääräyksessä 5 edellytetyllä tavalla, hallinto-oikeus arvioi, ettei valituksenalainen päätös ole lainvastainen sillä perusteella, ettei muinaismuistoja ole selvitetty riittävästi.

Valituksissa ei ole tarkemmin yksilöity, miltä osin lupa-alue ulottuisi kaivoslain 46 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitetuille alueille eli muun

ohella piha-alueille. Asiassa esitetyn selvityksen perusteella ei ole ilmennyt, että malminetsintälupa olisi myönnetty edellä mainituille alueille.

Hallinto-oikeus toteaa, että lupa-alueella ei ole voimassa olevia luonnonsuojelualueita, maisema-alueita tai muita erityisen arvokkaita kohteita, joiden vuoksi luvassa olisi ollut tarpeen antaa erityisiä suoja-alueita koskevia tai muita määräyksiä. Lupa-alueella ei sijaitse ELY-keskuksen määrittämiä vedenhankintaa varten tärkeitä tai muita vedenhankintakäyttöön soveltuvia pohjavesialueita. Valituksenalaisessa päätöksessä on annettu ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi ja valvonnan mahdollistamiseksi muun ohella seuraavia lupamääräyksiä. Luvanhakija on veloitettu tulppaamaan kairareiät, mikäli kairareistä nousee pohjavettä maanpinnalle. Hakija on veloitettu tekemään ilmoitus vesilain mukaiselle valvontaviranomaiselle, jos käytettävän veden määrä ylittää 100 kuutiometriä vuorokaudessa, ja tutkimustöitä tehtäessä on otettava huomioon ympäristönsuojelulain 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto. Luvanhakijan on esitettävä ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille, Etelä-Savon ELY-keskukselle ja Savonlinnan maakuntamuseolle.

Lupahakemuksen kaivannaisjätettä koskevan kohdan mukaan kairauksissa alle kuutiometri moreeni- ja kallioainesta kerääntyy maanpinnalle kairauspaikalle. Kairauksissa käytetään tarpeen mukaan suljettua systeemiä, jossa porasoija otetaan talteen ja kairausvesi kierrätetään. Valituksenalaisessa päätöksessä on katsottu, ettei malminetsinnästä luvassa myönnettyillä menetelmillä synny kaivannaisjätettä ja että hakijan maininta kaivannaisjätteen määrästä ja käsittelystä lupahakemuksessa ovat riittävät. Edellä lausuttuun nähden hallinto-oikeus arvioi, että malminetsintäluvassa sallitut toimenpiteet huomioon ottaen erillistä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa ei ole tarvinnut laatia eikä erillistä kairausveden kierrättämistä koskevaa lupamääräystä ole tarvinnut antaa.

Hallinto-oikeus arvioi alueen olosuhteet ja suunnitellut toimenpiteet huomioon ottaen, että erillisiä melua koskevia määräyksiä ei ole tarvinnut antaa.

Huomioon ottaen valituksenalaisella päätöksellä annetut lupamääräykset ja sallittujen malminetsintätoimenpiteiden laatu hallinto-oikeus arvioi, että valituksenalaisessa päätöksessä asetettu vakuus on määrältään riittävä.

Hallinto-oikeus arvioi, että valituksenalaisessa päätöksessä annetut lupamääräykset ovat suunniteltujen tutkimustoimenpiteiden laatu ja alueen olosuhteet huomioon ottaen riittäviä.

Malminetsintäluvan perusteella sallitut tutkimustoimet ovat ennalta arvioiden toimenpiteitä, joista ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia. Hallinto-oikeus arvioi, ettei valituksenalaisella luvalla sallituista tutkimustoimenpiteistä aiheudu kaivoslain 11 §:ssä tarkoitettulla tavalla merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa tai haittaa muulle elinkeinotoiminnalle tai ihmisten terveydelle.

Hallinto-oikeus toteaa, että malminetsintäluvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa arvioidaan lähtökohtaisesti niitä vaikutuksia, joita hakemuksen ja myönnettävän luvan mukainen toiminta ennalta arvioiden aiheuttaa. Mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia ei ole tähän nähden ollut tarpeen arvioida.

Hallinto-oikeus toteaa, että Tukesilla on kaivosviranomaisena velvollisuus valvoa kaivoslain noudattamista. Saadusta selvityksestä ei ilmene, ettei luvanhakijayhtiöllä olisi edellytyksiä harjoittaa luvan mukaista toimintaa tai että luvanhakija olisi aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt kaivoslakiin perustuvia velvollisuuksia. Kaivoslain 70 §:stä ilmenee, että lupaviranomainen voi peruuttaa malminetsintäluvan, mikäli luvanhaltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä tai mikäli luvanhaltija on olennaisella tavalla laiminlyönyt muun ohella lupamääräyksiä.

Malminetsintäluvan jatkamisen edellytykset

Savonlinnan kaupungin ja Saimaa ilman kaivoksia ry:n ja asiakumppaneiden valituksissa on katsottu, että kaivoslain 61 §:ssä säädetyt luvan voimassaolon jatkamisen edellytykset eivät täyty.

Malminetsintäluvan jatkamista koskevasta hakemuksesta ilmenee, että luvanhakija on tutkinut esiintymää useilla tutkimusmenetelmillä, kuten lentomittauksilla ja kairauksilla. Näytteitä on tutkittu eri analyysimenetelmillä. Hakemuksen mukaan lisätutkimukset ovat tarpeellisia, koska vanhat tutkimustulokset ja luvanhakijan suorittamat tutkimukset osoittavat, että alue on erittäin potentiaalinen uusille nikkelin, kuparin, koboltin ja platinaryhmän alkuaineiden esiintymille. Lupa-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä on luvanhakijan arvion mukaan useampi testaamaton malmipotentialinen mafinen/ultramafinen intruusio. Lisätutkimustoimenpiteiksi on suunniteltu tarkentavia tutkimuksia ja lisäkairauksia.

Saadun selvityksen perusteella hallinto-oikeus arvioi, että Tukes on voinut arvioida malminetsintäluvan olleen tehokasta ja järjestelmällistä ja että esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia.

Hallinto-oikeus toteaa, että aikaisempi malminetsintälupa on myönnetty vuonna 2014. Saadun selvityksen perusteella luvanhakija on noudattanut kaivoslaissa säädetyjä velvollisuuksia ja aikaisempia lupamääräyksiä. Kun lisäksi otetaan huomioon alueen luonnon- ja muista olosuhteista saatu selvitys sekä sallittujen malminetsintätutkimusten laatu, hallinto-oikeus arvioi, ettei malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen aiheuta kaivoslain 61 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla tavalla kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. Hallinto-oikeus toteaa, että kunnan vastustus -otsikon alla on lausuttu malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen aiheuttamasta haitasta Enonkosken kunnan ja Savonlinnan kaupungin suunnitelmien ja maankäytön kannalta.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että Savonlinnan kaupunki, Saimaa ilman kaivoksia ry asiakumppaneineen sekä Suomen luonnonsuojeluliitto Etelä-Savon piiri ry ja Itä-Suomen luonnonsuojeluyhdistys ry joutuvat itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki 36 § 1 mom.

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL valituslupa, julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Terhi Vanala, Terhi Helttunen ja Maarit Tiuhonen.

Esittelijä Sini Arnkil

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös	Enonkosken kunta, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	260 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Päätös	Savonlinnan kaupunki, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	260 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Päätös	Saimaa ilman kaivoksia ry ja asiakumppanit / AA Sakari Niemelä, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	260 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Päätös	Kari Turunen, sähköpostitse antopäivänä Tämä päätös lähetetään tiedoksi valituskirjelmän ensimmäiselle allekirjoittajalle Kari Turuselle, jonka on hallintolain 68 §:n 1 momentissa säädetyn vahingonkorvausvastuun uhalla ilmoitettava tiedoksisäännistä viipymättä valituskirjelmän toiselle allekirjoittajalle Matti Kaasiselle.
Oikeudenkäyntimaksu	260 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Päätös	Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry, sähköpostitse antopäivänä Tämä päätös lähetetään tiedoksi valituskirjelmän ensimmäiselle allekirjoittajalle Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry:lle, jonka on hallintolain 68 §:n 1 momentissa säädetyn vahingonkorvausvastuun uhalla ilmoitettava tiedoksisäännistä viipymättä valituskirjelmän toiselle allekirjoittajalle Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry:lle.
Oikeudenkäyntimaksu	260 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Jäljennös	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, sähköpostitse antopäivänä FinnAust Mining Finland Oy / AA Casper Herler, sähköpostitse antopäivänä Enonkosken kunnanhallituksen ja Savonlinnan kaupungin hallituksen on kaivoslain 166 §:n 2 momentin perusteella julkaistava tieto päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään.

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä siitä, kun julkinen kuulutus on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla, sitä päivää lukuunottamatta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus, PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa, lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita, yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa eikä asioissa, joiden käsittely on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa maksu kuitenkin peritään riippumatta lopputuloksesta. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain (257/2002) nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015).

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Itä-Suomen hallinto-oikeus lähettää erikseen laskun oikeudenkäyntimaksusta.

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä virkamieheltä (asian esittelijä) kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Itä-Suomen hallinto-oikeus
PL 1744, Minna Canthin katu 64
70101 KUOPIO
ita-suomi.hao@oikeus.fi
Fax 029 564 2501

Oikaisuvaatimus on toimitettava hallinto-oikeudelle määräajassa ennen virka-ajan päättymistä klo 16.15.

Maksu perustuu tuomioistuinmaksulakiin (1455/2015).